

Kirkens Nødhjelps anti-korrupsjonsarbeid i 2009

Kirkens Nødhjelp har nulltoleranse når det gjelder korrupsjon og misligheter. Her er årsrapport fra Kirkens Nødhjelp sitt anti-korrupsjonsarbeid i 2009

Av Anne Kristin Sydnes (utenlandssjef) og Eivind Aalborg (stabssjef) i Kirkens Nødhjelp

Kirkens Nødhjelp arbeider i 50 land, har representasjoner i 20 land, arbeider med langsiktig bistand, beslutningspåvirkning og nødhjelp fordelt på over 1 000 prosjekter. Organisasjonen arbeider også med lokale, internasjonale og nasjonale partnerorganisasjoner. Kirkens Nødhjelp hadde i 2009 et totalbudsjett på 750 millioner kroner. Vi har nulltoleranse når det gjelder korrupsjon og misligheter, og arbeider aktivt med korrupsjonsforebyggende tiltak og holdninger. Saker som avdekkes inkluderes i program for videre læring. Dette programmet skal virke både forebyggende og gi oppmerksomhet på signalene, for dermed å kunne avdekke korrupsjon og misligheter på et så tidlig tidspunkt som mulig. Åpenhet om arbeidet og saker som avdekkes er viktige elementer i organisasjonens antikorrupsjonstiltak. Dette var bakgrunnen for at Kirkens Nødhjelp i februar 2009 publiserte artikkelen ”Åpenhet og risiko i bistanden”. Også i år publiseres en oversikt over underslag- og korrupsjonssaker som organisasjonen arbeidet med i løpet av 2009. Som oversikten viser, er de enkelte sakene forskjellige i form og omfang. Det som er felles for alle saker, enten de meldes inn via våre varslingskanaler eller det oppdages internt i organisasjonen, er at det umiddelbart iverksettes undersøkelser, i de fleste tilfellene gjennom en uavhengig, ekstern revisjon. Når saker oppstår hos våre samarbeidspartnere, blir også andre givere som har finansiert partneren informert. I flere tilfeller samarbeides det med de andre givene om oppklaring.

Korrupsjon hindrer utvikling. (Foto:

Brasil:

Hege Opseth)

I løpet av høsten 2009 hadde det brasilianske nyhetsmagasinet *Veja* oppslag om at "Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra" (MST) skal ha misbrukt midler fra brasilianske myndigheter. MST er en av KNs samarbeidspartnere. MST har siden etableringen i 1984 vært utsatt for harde angrep fra høyresiden i Brasil fordi de er en sosial bevegelse med mange suksesshistorier. Det har alltid vært viktig for Kirkens Nødhjelp at organisasjonene knyttet opp til MST forvalter sine midler korrekt, og vår informasjon tyder på at anklagene ikke gjelder prosjekter støttet av Kirkens Nødhjelp. I desember 2009 besluttet Utenriksdepartementet å ikke støtte MST videre på grunn av "stor usikkerhet til MSTs arbeidsmetoder og økonomistyring". Kirkens Nødhjelp skal uansett være med på en ekstern revisjon sammen med andre givere for å undersøke påstandene i media.

Burundi:

I løpet av høsten 2009 ble Kirkens Nødhjelp gjort oppmerksom på at en samarbeidspartner i Burundi, United Baptist Church of Burundi (UEBB) hadde presentert reviderte regnskap med motstridende opplysninger til sine givere. I tillegg opprettet generalsekretæren i UEBB en ny organisasjon som ble presentert som den nye avdelingen for utvikling og nødhjelp i UEBB som nå skulle ha ansvaret for implementeringen av utviklings- og nødhjelps prosjekter. I ettertid har det vist seg at denne organisasjonen ikke har noen formell tilknytning til UEBB, og er en selvstendig organisasjon. Det har oppstått konflikter og rykter om misligheter internt i organisasjonen. Sammen med flere andre givere har Kirkens Nødhjelp valgt å iverksette en uavhengig undersøkelse. Revisjonsselskapet som skal gjennomføre undersøkelsen begynner sitt arbeid neste måned.

Guatemala:

I juli 2009, ble direktøren, administrasjonssjefen og regnskapsfører i partnerorganisasjon "Proyecto Vida" tatt for forfalskning av banksjekker og bilag, og ble sagt opp. De tre ble politianmeldt og fengslet, men ble løslatt etter å ha betalt kausjon. Saken fortsetter i rettsapparatet i Guatemala. En revisjonsgjennomgang som ble gjennomført høsten 2009 konkluderte med at underslaget ikke gjaldt midler fra Kirkens Nødhjelp.

Haiti:

Utenriksdepartementet (UD) inkluderte i bevilgningsbrevet til Kirkens Nødhjelp for 2008 krav om en uavhengig revisjon av lokal partner, ISPOS. UD hadde fått antydninger om mulige misligheter hos ISPOS, og revisjonen skulle derfor utføres av en annen revisor enn den ISPOS brukte. I henhold til KNs anbudsrutiner var det nødvendig å innhente tilbud fra flere internasjonale revisjonsselskap, også utenfor Haiti. Kirkens Nødhjelp hadde kontakt med flere selskap, men det var ingen som ville ta oppdraget i Haiti, blant annet på grunn av sikkerhetssituasjonen. Prosjektstøtten fra UD, kanalisert via Kirkens Nødhjelp, ble stanset i påvente av revisjonen. Leder av ISPOS valgte da å legge ned instituttet av mangel på finansiering. Revisjonsrapporten for 2008 fra ISPOS sin ordinære revisor, som ble mottatt etter nedleggelsen av ISPOS, rapporterte ikke noe som kunne bekrefte mistankene om mulig mislighold og saken er nå avsluttet.

Kongo (DRC)

Kongo (DRC) I: I august 2009 oppdaget regnskapsføreren ved Kirkens Nødhjelps feltkontor i Goma forfalskede bilag mottatt fra en av sjåførene. Videre undersøkelser, blant annet med assistanse fra en lokal advokat, avdekket underslag på til sammen USD 955 (kr 6 000), bestående av USD 755 i forbindelse med reise til og fra Dar es Salaam for å hente en bil overført fra et annet Kirkens Nødhjelp kontor, og USD 200 i falske importpapirer forbundet med kabler hentet fra Rwanda til Kongo. Sjøføren ble umiddelbart sagt opp og en tilbakebetalingsplan utarbeidet. Etter forsiktig vurdering ble det bestemt ikke å anmelde saken til politiet, hovedsakelig av grunnleggende rettsikkerhetshensyn. En eventuell rettssak i landet kunne raskt ført til uheldige konsekvenser for våre ansatte og prosjekter gjennomført med støtte fra Kirkens Nødhjelp.

Kongo (DRC) II: På sensommeren 2009 fikk KN en muntlig henvendelse fra UD om hvordan vi fulgte opp vår samarbeidspartner CELPA, siden UD hadde fått antydninger om mulig mislighold. Kirkens Nødhjelp stanset alle utbetalinger til partneren, og bestemte i stedet å overføre midlene til vårt lokale kontor i Bukavu, og iverksette direkte prosjektstyring. Vi har ingen grunn til å mistenke misbruk av Kirkens Nødhjelps midler, og følger partneren opp via våre helhetlige revisjons- og rapporteringskrav.

Malawi:

Christian Health Association of Malawi (CHAM) har mottatt kr 12,5 millioner i støtte fra KN til Malawis nasjonale helseprogram i løpet av perioden 2006-2008. Basert på signaler om utilfredsstillende økonomisk styring hos CHAM ble det i mai 2009 iverksatt en spesialrevisjon i samarbeid med flere andre givere. Revisors rapport viste at totalt kr 3,0 millioner fra giverne, øremerket til prosjekter i perioden 2006-2008, var blitt brukt til drift av CHAMs hovedkontor og administrasjon. Det ble også funnet at administrerende direktør hadde godkjent lån og reiseforskudd til seg selv. På oppfordring fra styret i CHAM sa administrerende direktør opp sin stilling, og har tilbakebetalt skyldige beløp. Kirkens Nødhjelp, i likhet med de andre giverne, har iverksatt flere tiltak for å holde tettere kontroll enn tidligere med CHAMs økonomistyring. CHAM er nå i en prosess med å tilbakebetale giverne, inkludert kr 280 000 til Kirkens Nødhjelp.

Mali:

En tidligere ansatt ved KNs representasjon i Mali varslet om misligheter og underslag ved representasjonen. Kirkens Nødhjelp besluttet derfor å iverksette en uavhengig revisjon. Revisjonsselskapet som foretok undersøkelsen har konkludert med at det ikke er avdekket misligheter eller underslag, men påpekt at enkelte kontrollrutiner ved representasjonen var mangelfulle. Representasjonen innskjerpet omgående rutinene i tråd med revisors anbefalinger.

Tanzania:

Observasjoner fra Kirkens Nødhjelps omfattende monitorering og kontrollrutiner medførte at vi satte i gang en uavhengig revisjon av partnerne BAKWATA og WCRP. Kirkens Nødhjelp utarbeidet revisjonsinstrukser og oppdraget ble utført av et internasjonalt revisjonsselskap. Det ble ikke oppdaget mislighold, men flere mangler med kontrollrutiner ble rapportert. Kirkens Nødhjelp har bedt om skriftlig rapport fra begge partnerne innen utgangen av mars i år om status i forhold til mangelfulle kontrollrutiner og oppfølgingen av disse. Begge partnerne får også betydelig redusert støtte i år.

Tidligere år:

Denne oversikten inkluderer også to saker fra tidligere år. Disse sakene går for øvrig videre i de enkelte lands rettssystem og krever derfor fortsatt oppfølging fra Kirkens Nødhjelps side.

Somalia:

I denne saken ble kr 250 000, vedrørende Kirkens Nødhjelps program i Gedo og Puntland underslått av tidligere programkoordinator. Dette ble anmeldt til politiet i mai 2006 og saken går fremdeles i rettssystemet i Kenya. Det har vært mange utsettelse fra dommeren, begrunnet med ulike årsaker, blant annet kompetansen til somaliske oversettere og at forsvarsadvokaten var forsinket i andre møter. I november 2009 ble saken flyttet til Isiolo, 300 km nord for Nairobi, siden dommeren har flyttet. Alternativet til flytting av saken ville vært å starte på nytt med en ny dommer i Nairobi. Saker som dette er svært ressurskrevende å følge opp.

Tsjetsjenia:

I 2006 ble Kirkens Nødhjelps samarbeidspartner i Tsjetsjenia, Centre for Peacemaking and Community development (CPCD), med hovedkontor i England erklært insolvent. Kirkens Nødhjelp hadde noen måneder tidligere avsluttet samarbeidet på grunn av manglende reviderte regnskap. Tidligere daglig leder i CPCD, basert i England, hadde lånt betydelige beløp av organisasjonen til et privat byggeprosjekt. Bobestyrer har tatt ut tiltale mot tidligere daglig leder og saken er nå i rettssystemet i England.

Konklusjon:

Kirkens Nødhjelp ønsker fokus på, og åpenhet om sitt anti-korrupsjonsarbeid. Det er nødvendig, både for å avdekke saker og for å fremme læring i hele organisasjon i kampen mot korrupsjon. I sitt antikorrupsjonsarbeid samarbeider Kirkens Nødhjelp også med andre organisasjoner, både innenfor ACT Alliansen ("Action by Churches Together") og med andre norske og internasjonale organisasjoner.

I 2009 inngikk vi samarbeid med "[Humanitarian Accountability Partnership](#)" (HAP). HAP er en internasjonal ressursorganisasjon som sertifiserer humanitære organisasjoner, særlig i forhold til etterrettelighet, ansvarlighet og troverdighet. Kirkens Nødhjelp har søkt om sertifisering.

Arbeidet med antikorrupsjon krever både økonomiske ressurser og kompetanse, men Kirkens Nødhjelp vurderer dette som meget viktige og nødvendige investeringer.

19. februar 2010